

Jolsvai András

Önkritika

Ifjúkorom egy békességes korszakában irodalomtörténészi pályára készültem. Minden nap órákat ültem az akadémia kézirattárában, régi leveleket, jegyzőkönyveket, nyugtákat olvasgatva, és rendületlenül jegyzetelgetve őket. Az volt a tervem, hogy feltárom a Tudós Társaság megszületésének körülményeit és az indulás éveit, publikáltam is néhány tanulmányt akkoriban erről a témáról, sőt, egy leendő monográfia első fele is csaknem kikerült a kezem alól. Amíg élek, büszke leszek rá, hogy a munkát még Kosáry Domokos is dicsérő szavakkal illette.

Aztán az élet váratlanul felgyorsult körülöttünk, kapuk nyíltak ki, olyanok, melyekről sosem hittem, hogy az én életemben kinyílhatnak, az ember, különösen, ha harmincas évei közepén járt, bízvást érezhette, hogy a történelem itt dübörög a lába alatt, ilyenkor nem illik levéltárak mélyén darvadozva múlatni az időt. Magam is úgy véltem, ha használni akarok, jobban teszem, ha az újságszerkesztőségek felé veszem az irányt. Jól tettem-e vagy sem, ezen már fölösleges töprengeni. Eltelt néhány évtized, búcsút intettem a sajtónak is, mostanában mindenféle kitalált történettel igyekszem szórakoztatni olvasóimat. Két éve, egy nagytakarítás eredményeként előkerültek a régi akadémiai jegyzetek, most már a szépíró szemével olvastam végig őket, és persze meg is láttam bennük azt a regényt, amely végül a Nincsen számodra hely címet kapta.

– Látod, kisfiam, az életben minden jó lesz valamire – mondaná nagyanyám, ha élne.